

Richtlijn / info voor ouders

Problematische gehechtheid

Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming

© NVO, BPSW en NIP

Inleiding

Opgroeien is niet altijd makkelijk. Kinderen en jongeren¹ kunnen onzeker zijn en zich afvragen wat ze nu eigenlijk aan andere mensen hebben. Dat is heel normaal. Maar sommige kinderen hebben wel erg weinig zelfvertrouwen en vertrouwen in anderen. Ze vinden het moeilijk zich kwetsbaar op te stellen en kunnen niet geloven dat ze op andere mensen kunnen rekenen. Zulke kinderen worden wel 'problematisch gehecht' genoemd.

Ook u maakt zich misschien zorgen over uw kind. Om u en uw kind te helpen, is er een richtlijn ontwikkeld. De *Richtlijn Problematische gehechtheid voor jeugdhulp en jeugdbescherming* gaat over kinderen en jongeren die (misschien) problematisch gehecht zijn. In de richtlijn staat wat hulpverleners in de jeugdhulp samen met u kunnen doen om het leven van u en uw kind zo makkelijk mogelijk te maken. In dit document vatten we de richtlijn kort samen. Dat u dit document nu krijgt, wil nog niet zeggen dat uw kind daadwerkelijk problematisch gehecht is. Vrijwel altijd moet dat nog goed uitgezocht worden. Het is wel handig als u van de richtlijn op de hoogte bent. Zo weet u wat u van hulpverleners in de jeugdhulp kunt verwachten. Ook kunt u deze informatie gebruiken als hulpmiddel bij het overleg met een hulpverlener.

Wat is problematische gehechtheid?

Kinderen en jongeren die problematisch gehecht zijn vinden het vaak moeilijk hun gevoelens te uiten. Ze zijn onzeker en vertrouwen anderen niet. Vanuit die onzekerheid hebben ze soms de neiging alles onder controle te willen houden. Of ze lijken constant in verzet, ze reageren prikkelbaar en drammen hun zin door. Maar er zijn ook problematisch gehechte kinderen die zich te veel aanpassen aan hun omgeving. Zij gedragen zich alsof ze tevreden zijn, en laten niet merken dat ze zich intussen bang en onzeker voelen. En dan zijn er ook nog kinderen die al op jonge leeftijd 'allemandvriendjes' zijn. Het maakt hen helemaal niets uit wie er voor hen zorgt.

Hoe het komt dat uw kind misschien ook problematisch gehecht is, is niet te zeggen. Het kan aan heel veel dingen liggen, en meestal spelen meerdere dingen tegelijkertijd een rol. Kinderen die op jonge leeftijd veel nare dingen hebben meegemaakt, lopen bijvoorbeeld een grotere kans om zich problematisch te hechten. Het heeft dus geen zin om uzelf verwijten te maken. U kunt als ouder² uw kind wel helpen om zich veiliger te voelen. Hulpverleners in de jeugdhulp kunnen u daarbij ondersteunen.

Wat doet uw hulpverlener?

Vermoedt uw hulpverlener dat uw kind problematisch gehecht is, dan volgt hij of zij³ een stappenplan. Zo weet hij zeker dat hij niets vergeet. In het stappenplan staat namelijk precies wat hulpverleners kunnen doen om uit te zoeken of een kind problematisch is gehecht. Uw hulpverlener kijkt bijvoorbeeld hoe het contact tussen u en uw kind verloopt. Voelt uw kind zich bij u op zijn gemak? Laat uw kind zich troosten of helpen? Luistert hij naar u? Heeft u samen plezier? In de volgende situaties let uw hulpverlener extra op:

1 Om de tekst leesbaar te houden, spreken we verder meestal alleen over 'kinderen'. Hiermee worden ook 'jongeren' (van 12 tot 18 jaar) bedoeld. Waar 'kinderen' of 'jongeren' staat kan ook 'het kind' of 'de jongere' worden gelezen, en omgekeerd.

2 Als in dit document over 'ouders' wordt gesproken, kunnen dit de biologische ouders zijn, maar ook de pleeg-, adoptie- of stiefouders, de gezinshuisouders, de juridische ouders of andere volwassenen die de ouderrol vervullen. Waar 'ouders' staat kan ook 'een ouder' worden gelezen, en omgekeerd.

3 In de rest van dit document gebruiken we de mannelijke vorm. Waar 'hij' staat, kan ook 'zij' worden gelezen.

- als uw kind is geadopteerd of opgroeit in pleeggezin;
- als uw kind een ontwikkelingsstoornis, gedragsproblemen, een autistische stoornis of een verstandelijke beperking heeft;
- als uw kind opgroeit in een gezin waarin sprake is (geweest) van mishandeling, verwaarlozing of huiselijk geweld;
- als de relatie met uw kind onder druk staat (bijvoorbeeld doordat uw kind op jonge leeftijd langere tijd in het ziekenhuis heeft gelegen);
- als u of uw partner (of u allebei) psychiatrische problemen heeft/hebben (gehad).

Spelen er psychiatrische problemen bij een van u beiden, dan zet uw hulpverlener ook hiervoor hulp in gang.

Wat voor hulp is er?

Is eenmaal vastgesteld dat uw kind inderdaad problematisch is gehecht, dan kijkt uw hulpverlener bij wat voor hulp uw kind het meeste baat heeft. Zo zijn er speciale behandelingen voor jonge kinderen. Kinderen en jongeren bij wie de gehechtheidsproblemen nogal fors zijn en die ook gedragsproblemen laten zien, hebben een intensievere behandeling nodig. De richtlijn geeft aan welke mogelijkheden er zijn. Een kind dat wegens hechtingsproblemen in de jeugdhulp terechtkomt, moet altijd over een langere periode gevolgd worden. Uw hulpverlener ziet erop toe dat dit ook gebeurt.

Wil een kind zich alsnog veilig leren hechten, dan moet het aantal hulpverleners dat bij de zorg voor het kind is betrokken zo klein mogelijk zijn. Uw hulpverlener ziet erop toe dat uw kind met zo min mogelijk hulpverleners in aanraking komt.

Wat kunt u doen?

Als uw kind problematisch is gehecht, is het van belang dat u probeert de relatie tussen u en uw kind te verbeteren. Kinderen en jongeren met problematische gehechtheid hebben namelijk een ouder nodig die op een invoelende en voorspelbare manier reageert. Dat is misschien niet makkelijk, zeker niet als het contact tussen u en uw kind al heel lang moeizaam verloopt. Een jeugdprofessional kan u hierbij ondersteunen. Er zijn speciale programma's waarmee uw hulpverlener u kan helpen beter met uw kind om te gaan. Deze programma's worden in de richtlijn genoemd. Uw hulpverlener weet hoe hij zulke programma's toepast.

Tips voor ouders

Als ouder bent u verantwoordelijk voor de opvoeding en ontwikkeling van uw kind. Wanneer u het gezag over uw kind heeft, is het uw recht (en ook uw plicht) om uw minderjarige kind te verzorgen en op te voeden. Uw kind blijft altijd uw kind, ook als uw kind (tijdelijk) niet bij u woont, u het gezag niet heeft of u (tijdelijk) het gezag niet volledig mag uitoefenen omdat er een ondertoezichtstelling is. Blijf dus altijd betrokken en houd zelf zo veel mogelijk de regie. Uw hulpverlener onderzoekt met u wat uw mogelijkheden zijn: wat wilt en kunt u doen om uw zoon of dochter verder te helpen? Sta open voor adviezen en probeer daar iets mee te doen. Laat ook uw mening blijken. Geef het bijvoorbeeld op tijd aan als een advies niet bij u of uw kind past, en kijk samen met uw hulpverlener wat u daaraan kunt doen.

Meer informatie?

De *Richtlijn Problematische gehechtheid voor jeugdhulp en jeugdbescherming* is gebaseerd op onderzoeksliteratuur en gesprekken met deskundigen en cliënten. De richtlijn kunt u nalezen op www.richtlijnenjeugdhulp.nl.

© 2014 Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk, Nederlands Instituut van Psychologen, Nederlandse vereniging voor pedagogen en onderwijskundigen

Het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP), de Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen (NVO) en de Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW) zijn de opstellers van de Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming. Vermelde beroepsverenigingen zijn intellectueel eigenaar van zowel de richtlijnen zelf als de schriftelijke onderbouwing ervan, de eventuele bijbehorende werkkaarten en de cliëntversies. De beroepsverenigingen geven toestemming voor het verveelvoudigen en opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand van de tekst van deze publicatie alsmede het openbaar maken ervan hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën of enige andere manier, op voorwaarde dat de drie beroepsverenigingen worden vermeld als de opstellers van betreffende richtlijn en de eventuele overige gebruikte teksten. Richtlijnen worden regelmatig aangepast. We adviseren dringend altijd de website te raadplegen voor de meest actuele versies.

TNO Child Health heeft deze richtlijn geschreven in opdracht van het NIP, de NVO en de BPSW. Dit project werd mogelijk gemaakt door financiering van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, vanuit het Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming. Zie voor meer informatie de website www.richtlijnenjeugdhulp.nl.

Gebruik als titel van deze richtlijn in referenties altijd: *Richtlijn Problematische gehechtheid voor jeugdhulp en jeugdbescherming*.

4e herziene druk 2017

Auteurs

Marianne de Wolff
Francien Dekker-van der Sande
Paula Sterkenburg
Anniek Thoomes - Vreugdenhil

Met medewerking van

Hedwig van Bakel
Femmie Juffer
Kitty Rosenbrand
Henny Steenkamer
Anneke Vinke

Redactionele ondersteuning

Iris Dijkstra

TNO Child Health

Postbus 2215
2301 CE Leiden
Telefoon 088 - 866 60 94
Website www.tno.nl
E-mail Marianne.dewolff@tno.nl

